

בס"ד עלון מס' 208 לשבת 12.9.2015 – כח' אלול תשע"ה

זמני ת"א:

כניסת השבת:

18:32

יציאת השבת:

19:28

ר"ת: 20:03

לקבלת העלון

במייל – שלחו

הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

נצבים – ראש השנה

יְהִי רְצוֹן שְׁתַּתְּחִיט עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה

תפוח בדבש

כתב הרמ"א (סימן תקפ"ג): "נוהגין לאכול בליל ראש השנה תפוח מתוק מדבש, ואומרים: תתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה". ולכאורה למה דווקא תפוח ולא כל פרי אחר או אחד משבעת המינים? אלא שמעתי מב"ק מרן אדמו"ר ממשיקולץ שליט"א לפרש על פי דברי חז"ל (שבת פה) על הפסוק בשיר השירים (ב,ג): "כתפוח בן עצי היער" – למה נמשלו ישראל לתפוח, לומר לך מה תפוח זה, פריו קודם לעליו, אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע בו בזמן שאומות העולם סרבו לקבל את התורה. על כן בראש השנה אוכלים אנו דווקא תפוח, בכדי לעורר זכות בעד עם ישראל, שכמו שקיבלו עליהם עול תורה ומצוות בלא שידעו מה שכתוב בה, ובלא שום התחכמויות, בזכות זה מבקשים אנו מהרבונו של עולם: תחדש עלינו שנה טובה ומתוקה! אפילו שלא מגיע לנו...

ואילו מהמשפיע הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א שמעתי לפרש את הטעם לאכילת התפוח בדבש: דהנה אנו יודעים שטבעו של התפוח הוא, שאחרי זמן שמקלפים את קליפתו מתחיל צבעו להשחיר, אך יש עצה אחת איך בכל זאת לשמור על מראהו: למרוח דבש על הפרי, והדבש בכח סגולתו הטבעי שומר ומגן על מראהו. ולכן אנו לוקחים בליל ראש השנה דווקא "תפוח בדבש", כי אנו אומרים להקב"ה הרי עם ישראל שנמשל לתפוח כנ"ל, עבר ועובר כל כך הרבה צרות ויסורים, ולפעמים אנחנו עושים מעשים נגד רצונך, וממש אנו משחירים את פנינו לבלתי הכר בעבירות ומעשים לא טובים, אך ריבונו של עולם! תמרח ותציף אותנו בדבש ואך טוב וחסד תרדפינו, ותראה איך פתאום אנו שומרים על מראנו, ומתחילים להכיר במתיקות של הטוב שנתת לנו, ואנו משתדלים להיות כמה שיותר ויותר טובים, ועל כן תזכנו בשנה טובה ומתוקה!...

הכנה ליום הדין (הרב יצחק בר זכאי שליט"א)

ביום ראשון בלילה יפתחו את ספרו של כל אחד ויחליטו: מה יהיה עם בריאותו?.. האם יחיה?.. ירוויח או יפסיד?.. שלוה או טירוף?.. מה אפשר לעשות כעת על מנת להפוך את הקערה על פיה ולשנות כל גזר דין לטובה בימים בודדים אלו שנותרו? עצה מיוחדת גילו לנו רבותינו ז"ל בתלמוד אשר השתמשו בה אף גדולי- עולם לשינוי כל גזר דין קשה. ומה? אמרו רז"ל: "כל המרחם על הבריות- מרחמים עליו מן השמיים". אם חפץ אתה שיתנהגו עמך ברחמים בדיןך, התחל בימים אחרונים אלו לרחם על הבריות: עזור לנהג תקוע בדרך, עזור לאשה בבית בקשייה, תן לחמנייה לעני המבקש עזרה. ואם אתה עושה כך - בשמיים יתנהגו איתך ברחמים ביום הדין הגדול. לפנינו מעשה מדהים שאירע עם הגאון הקדוש ר' שמחה זיסל צבי זצ"ל, הידוע בכינויו בשם 'הסבא מקלם': "לילה אחד, עלה ה'סבא מקלם' על יצועו, והנה הוא חולם חלום ובו הוא רואה כיצד הוא נמצא בעיירה גדולה, ולפתע נשמע כרוז העובר ברחבי העיר ומודיע: "כולם מוזמנים לדרשת התעוררות וחיזוק מפיו של הגאון הצדיק, 'רבנו יונה' שתיערך הערב בבית הכנסת המרכזי". הסבא מקלם שמע זאת וצמרמורת עברה בכל גופו. רבנו יונה הקדוש, אשר נפטר לפני כ-800 שנה, מגיע לכאן בכבודו ובעצמו, כיצד ניתן לפספס זאת. העוברים והשבים ששמעו אף הם את הכרוז התרגשו מאד והמתינו לבוא הערב הגדול. בית הכנסת המרכזי הוכן ברוב פאר והדר לקראת בואו של הגאון הקדוש: הספסלים סודרו כראוי והבימה הוכנה רק למוצא פיו הקדוש. והנה, שעות ספורות טרם פתיחת הדרשה, החלו המון העם לנהור אל בית הכנסת המרכזי בהתרגשות רבה, אך זו נעצרה במחזה לא שגרתי. בכניסה לבית הכנסת הועמד שומר אשר נדרש שלא להכניס כל אחד. רק אנשים בעלי חשיבות ושם אשר התפרסמו כאנשים בעלי מעשים מיוחדים, הורשו להיכנס. "הגיע תורי", מספר הסבא מקלם, "ובקשתי להיכנס, ואז השומר פתח ושאל: "מי אתה ומה שמך?", שמי הוא שמחה זיסל צבי", אמרתי בלא להוסיף תוארי כבוד או פירוט מעשיי. "אני מצטער", אמר השומר, אך לא שמעתי עליך מאומה, וכי אינך רשום ברשימות שנתנו לי". "בדוק שוב", אמרתי לו בביטחון כי ראוי אני להימנות בין השומעים. "אני מצטער", חזר ואמר השומר, אך יש בידיי רשימת אנשים שרק להם הרשו משמיים להיכנס, מפני שהינם אנשים מיוחדים וחשובים המקובלים על הכל מפני מעשיהם הטובים, ואינני רואה אותך כתוב פה". הסבא מקלם הזדעזע, כיצד הוא לא מוזכר כלל ברשימה. הוא ניסה את מזלו וציין: "אני תלמידו של ר' ישראל מסלנט", השומר הביט בו ואמר: "את ר' ישראל הגדול אני אכן מכיר, אך עם כל הכבוד מי אתה?" "הסבא" לא ידע את נפשו, הוא חפץ כל כך להיכנס לשיעורו של רבנו יונה הגדול, דבר שלא קורה בכל יום ולא כל החיים. הוא ניסה את מזלו בפעם האחרונה ואמר: "תנו לי להיכנס, בני הוא 'נחום מקלם'. והנה, מיד כשמע השומר את שמו של בנו, מיד הרצינו פניו ואמר: "אם כך, רשאי אתה משמיים להיכנס". השומר פתח לי את הדלת ונכנסתי לבית הכנסת המרכזי, שם ישבתי וזכיתי לראות את רבנו יונה ולשמע את שיעורו המיוחד שהיה שווה כל רגע בעולם. ואז, התעוררתי לפתע מהחלום בבהלה. האם אמת הדבר שלא הסכימו להכניס אותי לשיעורו של רבנו יונה למרות כל מעשיי הטובים, לימוד התורה וכל החסדים? רצתי בבהלה אל בני, נחום ופקדתי אותו: "אמור נא לי בבקשה, איזה מעשה מיוחד עשית לאחרונה שזכית שמשמיים שמכבדים אותך כך בשמיים ונתנו לי להיכנס לשיעורו של רבנו יונה רק בזכותך?". נחום התבייש בהתחלה וניסה להתחמק. "מי אני לעומתך, אבא... אך אחר הפצרות רבות, פתח נחום וסיפר: "אספר לך אבא מה שאירע עימי לאחרונה. מזה זמן רב שאני מסתובב כשנעליי מרופטות והרוסות. החלטתי שהגיע הזמן לקנות נעליים חדשות, אך מה אעשה וכסף אין לי. מה עשיתי? החלטתי להתחיל לחסוך את כספי פרוטה לפרוטה, עד שאחסוך סכום שיספיק לי לקניית נעליים. בכל יום הנחתי בצד מספר פרוטות שיהיו להחלפת הנעליים הקרועות והמרופטות.

והנה, לאחר כמה שבועות, הצלחתי להגיע לסכום הנדרש לקניית הנעליים. לקחתי את כל הכסף מהקופה וניגשתי אל החייט לקנות הנעליים. והנה, בעודי יוצא מהחנות, אני רואה נער צעיר, בן עניים ההולך יחף כשרגליו חבולות ופצועות עד זוב דם. הוא הביט בי בקנאה כיצד אני קונה נעליים חדשות, בעודו תופס את רגליו היחפות והפצועות. רחמי נכמרו עליו. לא יכולתי לראותו כך. מיד החלטתי למסור לו במתנה את הנעליים החדשות שזה הרגע קניתי. הנער המסכן שראה זאת לא האמין, הוא התרגש והודה לי בבכי של התרגשות. ועד היום, מסתובב אני עם הנעליים הישנות והקרועות שלי, ובלבד שזכיתי לרחם על יהודי. סיים הסבא את דבריו בתדהמה ואמר: "ראו מה זה, שאני עם כל לימוד התורה שלי, התפלות שלי, השיעורים שמסרתי והקהלת הקהילות שזכיתי - לא עמדו לי בשמיים, כמו מעשה הרחמים של בני שזכה להתקבל באהבה בשמיים יותר מכל דבר אחר ובזכותו זכיתי להיכנס לשיעור". לפעמים מעשה קטן בו האדם מרחם על השני ומקריב מעצמו למענו - יכול לשנות את כל מעמדו בשמיים. 9 ימים שבאפשרותנו לרחם על האישה, על הילדים, על המסכנים ונזכה להיוושע!.

מה העניין לזמר ולשיר בתפילות בראש השנה?

בספר "תורת משה נתן", הובא משל נפלא המסביר את מנהגינו לזמר בתפילות הימים הנוראים, דהרי לכאורה מנהג זה תמוה מאוד: איך מתאים ביום הגדול והנורא, יום הדין, לזמר ולשיר בתפילה? ועוד קשה על הפסוק שאנו אומרים לפני התקיעות: "עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתִרְעוּעָה, ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר זָמְרוּ אֱלֹהִים זָמְרוּ, זָמְרוּ לְמִלְפָּנָיו זָמְרוּ" - דאיזה קשר יש בין זמר, שהוא שמחה - לתרועה, שהיא בכי וצער (גנוחי גנח וילולי ילל)? אלא כאמור, נבאר על פי משל: בנו של מלך אחד ירד מדעתו, לא עלינו. גדול היה צערו של המלך, שהחליט לחפש עבורו את המוסד הטוב ביותר והרופא המעולה שבתבל, כדי שינסו להעלות מזוור למחלת נפשו של בן המלך. ואמנם, לאחר חיפושים בכל העולם נמצא המוסד המתאים בארץ רחוקה, וכן נמצא רופא מומחה למחלות אלו, שהסכים להתמסר לטיפול יסודי בבן המלך. תמורת תשלום חודשי גבוה מאוד. ואכן, בן המלך אושפז במוסד הסגור, שם טיפל בו הרופא המומחה במסירות רבה, כאשר מדי חודש היה שליח מיוחד מבית המלך מביא לו את משכורת העתק שהובטחה לו תמורת הטיפול.. ויום אחד, חל השינוי המיוחל - בן המלך החלים משיגעונו, וכתב לאביו מכתב נרגש: "אבי היקר, כפי שאתה רואה בריא אני בנפשי, בוא מיד וקח אותי ממקום זה". את המכתב מסר לרופא שלא עזבו אפילו לרגע, וביקש ממנו לשגר בדואר לארמון המלך. אולם הרופא כלל לא העלה בדעתו למלא את בקשת בן המלך. ברור היה לו כי המלך יגיע מיד כדי לקחת את בנו, שעבור הרופא נחשב כתרנגולת המטילה ביצי זהב מידי חודש בחודשו.. ועל כן לקח את המכתב וקרעו לגזרים. חלפו מספו ימים, ובן המלך שחיכה לשווא לבואו של אביו, סבר כי המכתב אבד בדואר, ועל כן התיישב לכתוב מכתב נוסף. "אבי היקר, כתב אל תתמהמה ובוא להוציאני מכאן במהירות, כי הנה עיניך הרואות כי בריא אני כאחד האדם!" הפעם השליך הרופא את המכתב לתוך האח הבוזרת, וכך גם בפעם השלישית והרביעית.. כאשר הבין בן המלך שהרופא אינו מעוניין שאביו יידע על החלמתו, החליט לנקוט בדרך מתוחכמת הוא לקח נייר וקישקש עליו קשקושים חסרי פשר, אולם בתוכם הטמין אותיות ומילים, כך שמי שיתבונן היטב בדף המקושקש, יוכל לקרוא בו את המסר שהוטמן בו.. כאשר ראה הרופא את הנייר, שמח שמחה גדולה ושיגר אותו אל המלך כדי שיוכח לדעת שבנו עדיין לא החלים משיגעונו. ואמנם, כאשר קרא המלך את מכתבו של בנו, פרץ בבכי לנוכח מצבו, אך אז הבחין לפתע באות המסתתרת בסבך הקשקושים, וכאשר התבונן שוב גילה אות נוספת, ואז מצא אות שלישית, וכך המשיך לחפש את האותיות שהסתיר בנו, ולבסוף הצליח לקרוא בבירור: "אבי בוא מהר להוציאני ממקום זה, כי בריא אנוכי". מיהר המלך ונסע בשמחה גדולה אל בנו, ולקחו עמו לארמונו.. עד כאן המשל.

והנמשל: אף אנו עומדים בראש השנה, עומדים ומעתירים בתפילה לבורא עולם, אך המקטרגים מתאמצים בכל כוחם לחסום את שערי שמים, לבל יתקבלו תפילותינו, ועל כן אנו מזמרים בתפילה, וכאשר הם רואים שישראל ביום הדין עומדים ומזמרים במקום להעתיר בבכיות, הרי נדמה להם שאנו חסרי דעת לחלוטין, עד כדי כך שביום הדין שבו ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפנינו, אנו אומרים שירה, ועל כן הם מניחים לתפילות לעלות עד כסא הכבוד, באומרם: אדרבה, יראה בורא עולם כי ישראל כלל אינם חרדים מיום הדין! אולם כאשר מגיעות ה"זמירות" שאנו מזמרים לפניו יתברך, הרי הוא נוטל וקורא בהם את התפילות היוצאות מליבנו, כי הם עיקר! ועכשיו לפי זה, גם נבין את הקשר בפסוק: "עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתִרוּעָה, ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר זָמְרוּ אֱלֹהִים זָמְרוּ, זָמְרוּ לְמִלְפָּנָיו זָמְרוּ", כי גם בשופר אנו תוקעים בכדי לבלבל את המשטינים והמקטרגים, ומאותו טעם בדיוק "זָמְרוּ אֱלֹהִים זָמְרוּ, זָמְרוּ לְמִלְפָּנָיו זָמְרוּ", כדי שלא יבינו המקטרגים ויניחו לתפילות לעלות, ולכן ממשיך הפסוק: "זָמְרוּ מְשֹׁפֵל", כלומר: בערמה.. (פנינים)

אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם.. רְאִשֵׁיכֶם שְׁבֻטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, טַפְּכֶם נְשִׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ מִחֲנִיף מִחֻטָּב עֵצֶיךָ עַד שְׂאֵב מִימֶיךָ (כט-י)
כנגד מה אדם צריך לפשפש ולעשות תשובה? נרמז כי: "רְאִשֵׁיכֶם" - כנגד המחשבות שהם 'ראש המעשה' "שְׁבֻטֵיכֶם" תבדוק אם החכמים שאתה שואב מהם תורה, האם גם מוכיחים ונותנים מוסר, "זְקֵנֵיכֶם" - רמז ליצר הרע שעליו אמרו (קהלת ד, יג): "מִלֶּךְ זֶקֶן וּבְסִיל", קח ממנו מוסר, לעבוד את השם בהתלהבות כמו שהוא מלהיב אותך לעבירה. "וְשֹׁטְרֵיכֶם" - רמז ליצר הטוב, שגורם לך להעמיד שופטים ושוטרים על שעריך ומעורר אותך לעשיית טוב, גם במעשיך הטובים תבדוק אם עשית אותם כמו שצריך. "כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל" - "ישראל ערבים זה לזה (שבועות לט, א) ולכן עליך לדאוג שגם האחים שלך ילכו בדרך ה'. "טַפְּכֶם" - תדאג שילדך אכן הולכים בדרך התורה והמצוות, "נְשִׁיכֶם" - תבדוק איך נראה השלום בית שלך, ותעורר לצניעות וקדושה בביתך. "וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ מִחֲנִיף" - קבל יפה את הגרים שחזרו בתשובה ואל תתייחס אליהם כ'סוג' ב' של עובדי ה'. "מִחֻטָּב עֵצֶיךָ עַד שְׂאֵב מִימֶיךָ" - נראה לרמז כי הפסוק מדבר על שני סוג לומדי תורה:

- א. "מִחֻטָּב עֵצֶיךָ" - 'עֵצֶיךָ' רמז לתורה שנאמר (משלי ג, יח): "עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ" - ישנם אנשים שהם כ'חוטבי עצים' בתורה, שהם מתפלפלים ומבררים את הקושיות שבתורה.
- ב. "שְׂאֵב מִימֶיךָ" - מים היא רמז לתורה, כנאמר בתענית (דף ז, ע"א) על הפסוק (ישעיהו נה, א): "הוֹי כֹּל צִמָּא לְכוּ לַמַּיִם, שְׂאֵב מִימֶיךָ" הוא רמז לאותם אנשים ששואבים תורה, מהחכמים כאשר הם מגיעים לשיעורי תורה.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, ענבל בת פנינה, הילה בת אסתר, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה, שגיב בן רותי, ליאל בת מרים, אורית בת נחמה, עזרא עוז בן מרים.

הצלחה ופרנסה טובה: לשגיב בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ליציפורה בת מרים, שרה בת תמרה, אורלי בת מלכה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה.

לעילוי נשמת: בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, אייל בן שרה ז"ל, עזרא בן נעימה ז"ל.